

Nala en Damajanti

Er regeerde eens een machtige koning, zijn naam was Bhima. Zijn rijk lag in het Vidarbadal. Zachtglooiende heuvels omgaven het dal. Door de genade van de goden werd deze koning een dochter geboren die zo schoon was als de hemel. Zij kreeg de naam Damajanti en groeide op door alle heerlijkheden van de wereld omgeven. Onophoudelijk waren honderden dienaren en dienaressen in de weer om aan al haar wensen te voldoen nog vóórdat zij waren uitgesproken. Zo verliep het leven van de prinses bijna als in een droom.

Op een nacht had Damajanti werkelijk een droom: zij zag zichzelf in de grote tuin van het paleis wandelen. Daar kwam door de lucht een vlucht vogels met gouden veren aan en streek neer op het groene grasveld vóór haar. Zij liep er naar toe om een van de wonderschone vogels te vangen. Maar toen zij vlak bij was, begon de vogel met een menselijke stem te spreken: 'O Damajanti, ik breng je een boodschap van Nala, de koning van Nisjada. Hij is onder de mannen als de bliksem die uit de wolken neerslaat! Jij echter bent de parel onder de vrouwen. Als je de echtgenote van deze man was, dan zou je werkelijk niet voor niets zijn geboren! Want wij, die door de werelden van goden, halfgoden, feeën, geesten en dwaallichten heenvliegen, hebben geen enkele man gezien die zich met hem kon meten. De beste moet met de beste, de enige met de enige, in geluk worden verbonden.'

Dat waren de woorden die de goudgevederde vogel sprak. Vervolgens verhief het hele koppel zich weer in de lucht en was weldra uit het gezicht verdwenen.

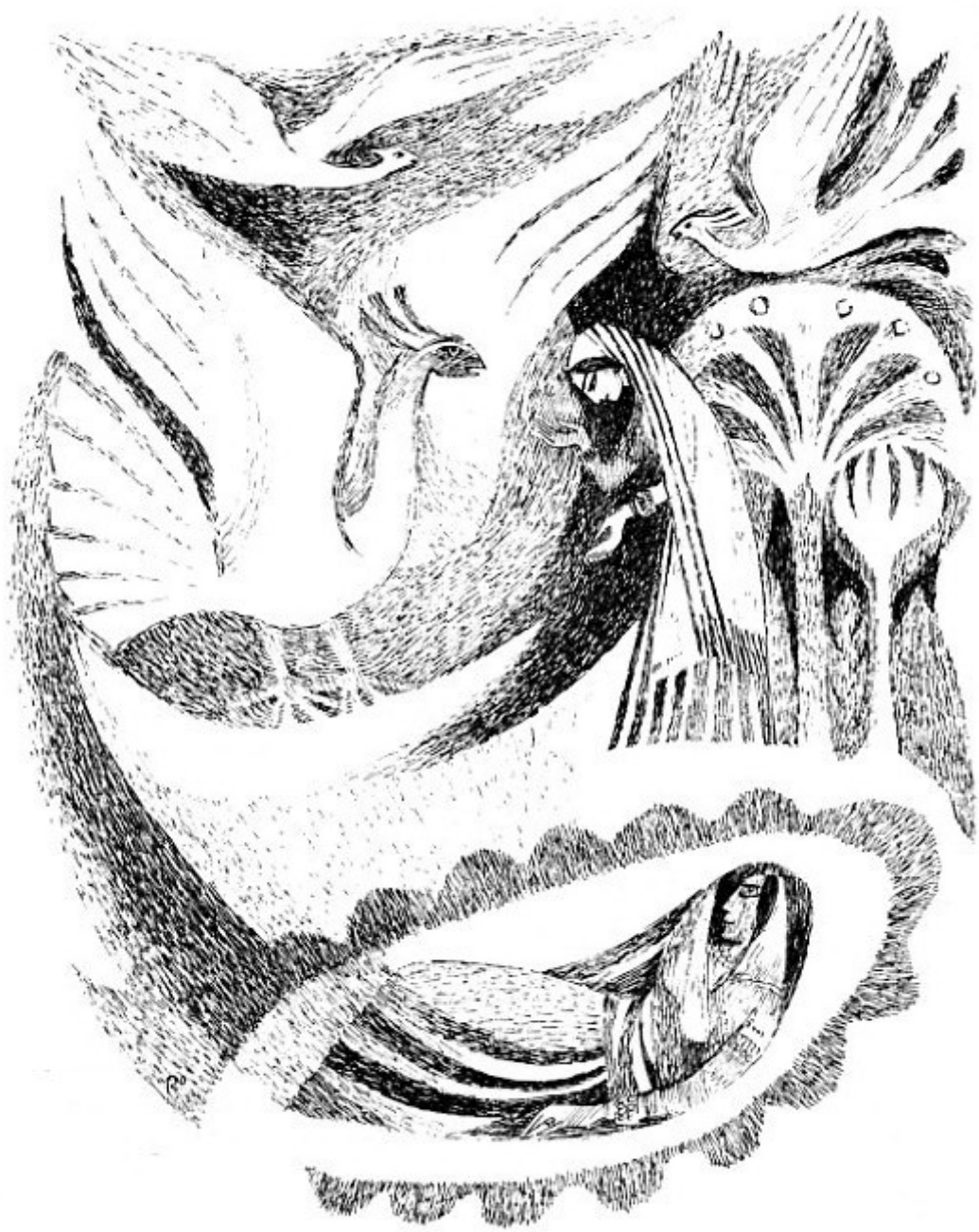
Nadat zij deze droom had gehad kwam in de ziel van de schone Damajanti geen enkele andere gedachte meer op dan aan koning Nala, de on-

vergelijkelijke. Zij, die vroeger de vrolijkste onder de vrolijksten was geweest, at weinig, zuchtte veel en staarde zwijgend in de verte. Toen dit aan haar vader werd bericht, zei hij: 'Het is hoog tijd om voor mijn geliefde dochter een echtgenoot te zoeken!'

Toen maakte koning Bhima toebereidselen voor een groot feest. Hij zond boden naar alle naburige rijken om de jonge vorsten en koningszonen uit te nodigen naar de hand van zijn schone dochter te dingen. Dat lieten de vorsten en prinses zich geen tweemaal zeggen. In prachtige wagens met snelvoetige paarden of op rijkversierde olifanten kwamen zij naar het hof van koning Bhima.

Zelfs enigen van de hoge goden koesterden de wens om naar de hand van de schone Damajanti te dingen, want zij hadden deze prinses wegens haar reine ziel uitverkoren om priesteres van een tempel te worden. Het waren Agni, de god van het vuur, Indra, de machtige luchtgod, Varoena, de watergod en Yama, de rechter van de onderwereld. Deze vier waren nu aan het rondkijken onder de mensen, om een bode te vinden die hun huwelijksaanzoek aan de prinses kon overbrengen.

Daar zagen zij koning Nala aankomen. Opgewekt spoedde hij zich in zijn met goud beslagen wagen naar het feest. Heerlijk stond hij daar, als de god van de liefde zelf. Toen de goden hem zo zagen, besloten zij deze koninklijke jongeling te vragen hun woordvoerder te zijn. 'Nala, o koningszoon', riepen zij hem toe, 'jij die eerlijk en betrouwbaar bent, wil ons een dienst bewijzen! Wij hebben een bode nodig.' 'Ik wil het zijn. Zeg mij slechts, hoe heet de man naar wie jullie mij wilt sturen? Want als ik het goed zie, zijn jullie onsterfelijke goden.' — 'Dat zijn wij', antwoordde Indra, 'hier is Agni, de god van het vuur, daar is Varoena, die daar is Yama en ik ben Indra. Je moet naar de koningsdochter Damajanti gaan om haar te zeggen dat de wereldhoeders in aantocht zijn!' Bij deze woorden sloeg Nala de schrik om het hart en hij zei: 'O hoge goden, stuur niet mij! Ik ben zelf onderweg om naar de hand van de prinses te dingen. Hoe zou ik voor jullie de passende woorden kunnen

vinden?' Maar de goden zeiden: 'Je hebt gezegd dat je onze bode wilde zijn! Nu wil je niet? Goden laten niet met zich spotten. Ga, en talm niet!'

Toen raakte koning Nala in grote gewetensnood. Hij wist nauwelijks, hoe hij zich daaruit kon redden. Maar uiteindelijk vatte hij moed en het gelukte hem om de dag vóór het feest langs een geheime weg in het vertrek van Damajanti te komen. Toen hij voor de schone stond, kon hij geen woord uitbrengen, noch voor zichzelf noch om haar de wens van de goden kenbaar te maken. Toen zij de held naar wie zij zo had verlangd vóór zich zag staan, werd het gezicht van Damajanti zo rood als de morgenhemel bij zonsopgang. Zij glimlachte hem vertrouwelijk toe. Toen Nala de lieflijk glimlachende prinses in de ogen keek, werd de macht van de liefde haast te sterk voor hem. Maar om een gehoorzame bode voor de goden te kunnen zijn, hield hij de aandrang van zijn hart in toom.

Uit deze tweestrijd probeerde Damajanti hem met de volgende woorden te helpen: 'Mijn vriend, spreek eerlijk uit, wat je op je hart hebt! Waarom ben je gekomen? Toch niet om wat je reeds toebehoort te versmaden? De vogel van het lot heeft mij aangezegd dat koning Nala mijn echtgenoot zou worden. En vanaf deze openbaring behoor ik, en behoort alles wat het mijne is, hem toe!'

Nu vermande koning Nala zich en sprak: 'O Damajanti, eerst moet je weten dat je onder goden kunt kiezen. De onsterfelijken, met wie ik mij in geen enkel opzicht kan meten, doen je door mijn bemiddeling een huwelijksaanzoek. Vestig daarom op hen je aandacht.'

Maar Damajanti antwoordde: 'Tot de goden stijgt te allen tijde en onophoudelijk mijn verering op. Maar jou, Nala, kies ik als echtgenoot.' Nala sprak opnieuw: 'Als bode van de goden ben ik gekomen en voor mijzelf kan ik niet spreken. Bedenk, dat ieder die de goden weerstreeft, te gronde gaat.' — 'Ik weet een oplossing', antwoordde Damajanti. 'Van de vorsten die voor het feest zijn uitgenodigd zal niemand mij een hu-

welijksaanzoek doen, maar ik zal onder hen een keus doen. Als ik jou dan uitkies, treft je geen schuld!’

Toen waren zij beiden vol hoop. Maar de goden hadden in het geheim dit gesprek afgeluisterd en verzonnen een list. Toen de volgende dag de keuze van de echtgenoot zou geschieden en de hoge gasten in de gouden pronkzaal hadden plaatsgenomen – toen waren er opeens vijf mannen die er precies hetzelfde uitzagen! Naar wie van deze vijf Damajanti ook keek, ieder van hen zou koning Nala kunnen zijn. Want de vier godheden waren in een gestalte verschenen, die zich niet van de verschijning van de jonge koning liet onderscheiden.

Het hart van de schone Damajanti beefde, maar na een kort beraad besloot zij, de goden zelf om hulp aan te roepen: ‘Het lot heeft gesproken door de vogel met de gouden veren; hem gehoorzaamde mijn hart, toen ik koning Nala tot echtgenoot koos. Moet ik hem nu ontrouw worden? O gij onsterfelijken, toont u in uw ware gestalte, opdat ik kan onderscheiden wie Nala is.’

Bewogen door deze dringende smeekbede, hadden de goden medelijden met Damajanti. Opeens kon zij zien dat vier van de gestalten geen schaduw wierpen, dat zij met onbeweeglijke blik en zonder met hun voeten de grond te raken, daar stonden. Rotsvast, een schaduw werpend en met beweeglijke ogen stond echter Nala daar voor haar.

Vol dank keek Damajanti naar de goden, daarna schreed zij op Nala toe en hing hem de lauwerkrans om. Terwijl de grote zaal schalde van de welgemeende bijvalsbetuigingen van de aanwezigen, bogen Nala en Damajanti zich voor de goden en smeekten hun bescherming af. Genadiglijk werd aan beiden geluk en hulp toegezegd; vervolgens maakten de goden zich onzichtbaar. Vrolijk was de bruiloft die nu volgde. Toen de vorsten en koninklijke gasten naar hun rijk terugkeerden, hadden zij allen veel te vertellen.

Na de uitverkiezing van de koninklijke echtgenoot ontmoetten de hoge goden op de terugweg twee boosaardige geesten, Kali en zijn metgezel,

de slechte Dvapara. 'Zeg eens, Kali', sprak Indra, 'waar willen jullie beiden naar toe?' — 'Houd ons niet op, wij willen snel naar Damajanti's echtgenotenverkiezing — mij moet ze nemen!', riep Kali. 'Ga maar terug', zei Indra, 'de uitverkiezing is afgelopen, de schone heeft koning Nala gekozen!' — 'O dwaze prinses, daarvoor zul je boeten, dat je een mens hebt uitgekozen en geen god!', riep Kali. En snel maakten beiden zich uit de voeten.

Zeven jaren lang leefden Nala en Damajanti in het gouden geluk van hun liefde. Twee bloeiende kinderen kregen zij, in stad en land heersten werklust en vrede en alles wat de koning ondernam slaagde even uitstekend.

Maar de boze Kali loerde voortdurend op een gelegenheid om in de ziel van de koning te kunnen binnendringen teneinde hem en zijn geliefde in het verderf te storten. Zij stonden echter nog steeds onder bescherming van de goden en tot dusver had de boosaard vergeefs geloerd.

Toen gebeurde het eens, dat de koning heel vermoeid van de jacht terugkeerde. Omdat hij zo moe was, verwaarloosde hij de voorgeschreven reiniging en dat gaf Kali, de Boze, toegang tot Nala's ziel. Want wanneer een mens zich niet om de beschermende machten bekommert, kunnen deze niets uitrichten.

De volgende dag al verscheen bij Nala zijn halfbroer Poesjkara, die een kleiner rijk bezat. Hij bracht dobbelstenen mee en daagde Nala uit om te spelen. Aan deze verleiding kon Nala geen weerstand bieden — maar o wee, de boze metgezel van Kali was in de dobbelstenen van Poesjkara gevaren.

Het noodlottige spel begon. Steeds en steeds weer vielen de dobbelstenen ten gunste van de broer. Maar met iedere worp kreeg de speelwoede Nala meer in haar greep. Hij verspeelde zijn goud, zijn kleren, paarden, wagens, wapens — alles. Tevergeefs trachtten zijn vrienden hem te weerhouden, hij luisterde niet en hoe meer hij verloor, des te onstuimiger zette hij het spel voort. Wenend en smekend trad Damajanti op hem

toe, maar Nala, bezeten van de waanzin van het spel, wilde niet ophouden. Om tenminste het liefste bezit te redden, ijde Damajanti naar de wagenmenner van haar gemaal en beval hem, dadelijk de beide koningskinderen naar hun grootvader, koning Bhima, te brengen. Intussen had de verblinde Nala al zijn land en zijn bezittingen verloren. Toen zei de halfbroer vol leedvermaak: 'Laat ons nu ook nog om de schone Damajanti dobbelen!'

Bij deze woorden schrok Nala. Hij kwam tot bezinning, toornig stond hij op en greep de hand van zijn geliefde. Zij bezaten niets meer dan de kleren die zij droegen. Zonder een woord te spreken verlieten de ongelukkigen het kasteel.

Drie dagen en drie nachten zwierven zij rond, geen van hun voormalige onderdanen mocht hen helpen – dat had de halfbroer op straffe des doods verboden. De vruchten van het veld waren hun enige voedsel. Toen ontwaarde Nala vlakbij twee vogels en riep: 'Die heeft de hemel ons als voedsel gezonden!' Haastig trok hij zijn mantel uit en wierp deze als een net over de vogels heen. Maar de vogels vlogen er met het kleed vandoor, want het waren geen reddingsboden maar de tovenaars Kali had ze als dienaren gezonden om de ongelukkige koning ook nog van het allerlaatste wat hij bezat te beroven.

Zwijgend legde Damajanti een deel van haar mantel om Nala heen, en zo zwierven zij door één kleed omhuld verder. Maar Nala voelde zijn geweten steeds zwaarder drukken. Toen zij aan een tweesprong waren gekomen, zei hij tegen Damajanti: 'O schoonste, het is niet goed dat je het lot deelt van een man die zijn eigen geluk heeft verwoest en door boze geesten wordt achtervolgd. Het is beter dat onze wegen zich hier scheiden. Ik ga het bos in, misschien vind ik bij vrome kluzenaars een onderkomen. Ga jij naar je vaderland terug, waar je edele vader en je lieve moeder je in hun paleis zullen opnemen.' Daarop antwoordde Damajanti: 'Spreek niet over scheiden. Liever wil ik samen met jou een weg vol ontberingen gaan, dan in het huis van mijn ouders in welstand

te zwelgen. Maar als ook jij een toevlucht wilt zoeken bij mijn vader, dan zouden wij allebei geholpen zijn.' Nala wilde daarvan niets weten: 'Het is passender voor mij om in de wildernis rond te dwalen dan naakt en berooid in je moederstad aan te komen, waar ik eens zo rijk en machtig mijn intrede heb gedaan.'

Toen de nacht inviel, diende de kale aarde ze als bed. Nala kon zich niet in een langdurige slaap verheugen, hij werd wakker en zei bij zichzelf: 'Verschrikkelijk is het, dat ik mijn trouwe geliefde in zulke ellendige omstandigheden heb gebracht. Als ik haar nu zou verlaten, dan zou zij noodgedwongen wel naar haar eigen land moeten reizen, het is niet ver van hier.' Daarmee was zijn besluit genomen, treurig keek hij nog eenmaal naar de slapende Damajanti, en toen verliet hij zijn nietsvermoedende geliefde.

De volgende ochtend kon Damajanti niet geloven, dat zij verlaten was. Zij riep in het bos, maar kreeg geen antwoord, er was niemand te zien. Ten slotte drong de smartelijke waarheid tot haar door, maar zij klaagde niet om haar eigen ongeluk, maar om dat van haar echtgenoot. Zijn betere zelf was door een troebele geest omfloerst geraakt. Toch verloor Damajanti het vertrouwen niet, dat de boze betovering eenmaal zou worden verbroken.

Lange tijd dwaalde zij langs kronkelige wegen, vergeefs zoekend naar haar echtgenoot. Ten slotte kwam zij in het land en de stad van haar ouders. Met veel vreugde werd zij ontvangen in het koninklijk paleis. Haar beide kinderen waren daar ook.

Intussen was Nala in onherbergzame bossen gekomen, waar nauwelijks een spoor van mensen te ontdekken was. Nog meer dan door het verlies van zijn bezittingen werd zijn ziel gekweld door het feit dat hij zijn trouwe echtgenote in eenzaamheid had achtergelaten. Zijn wanhoop was zo groot, dat hij telkens als hij zijn eigen beeld in een bron weerspiegeld zag, uitriep: 'O, dat de goden toch deze gestalte van mij wegnemen, opdat niemand mij meer herkennen kan!'

Vertwijfeld kwam hij op een plek in het woud, waar een machtig vuur scheen te branden. Toen hij dichterbij kwam, hoorde hij uit het midden van de vlammen een zachte stem, die hem bij zijn naam riep: 'O Nala, kom hier en verlos mij snel!' Verwonderd keek hij om zich heen. Toen vernam hij de stem voor de tweede keer: 'Nala, jij sterke held, draal niet, trotseer de vlammen!' Nala liet geen tijd verloren gaan door zich af te vragen, wie hem hier bij zijn naam kon roepen. 'Ik heb niets meer te verliezen!', riep hij en stortte zich in het vuur. De vlammen lekten aan hem, maar zij konden de dappere held niet deren. Want ogenblikkelijk toen hij in het vuur sprong, week de boze geest Kali van hem, en Agni, de god van het vuur, kon hem tegen de vlammen beschermen. Maar in het hart van het vuur kronkelde zich een grote slang. Het hoofd van de slang was met een kroon getooid, het was de slangenkoning Karkotaka, half mens, half draak. Hij zei: 'O held, luister naar mij! De grote Risji Narda, de heilige, heb ik eens bedrogen. Daarvoor heeft mij zijn machtige vloek getroffen: lig onbeweeglijk in het vuur, tot koning Nala zich over je ontfermt! – waren zijn woorden. Draag mij uit deze gloed, o held, voor altijd zal ik je dankbaar zijn.'

Nala talmde niet maar greep de slang, tilde haar uit de vlamengloed en bevrijdde haar zo. Zij beet hem, en daardoor werden zijn gestalte en zijn gezicht volledig veranderd. Maar de slangenkoning troostte hem: 'Volgens je eigen wens heb ik je gestalte veranderd, zodat je onherkenbaar bent. Zodra je echter je eigen gedaante terug wilt hebben, denk dan aan mij en trek het hemd aan, dat ik je zal geven. Ga nu naar koning Ritoe-parna, die een getallenkundige is. Hij bezit de dobbelstenen die je nodig hebt. Verhuur je bij hem als wagenmenner. Als wagenmenner zul je hem eenmaal een grote dienst bewijzen en tot beloning krijg je dan de dobbelstenen van hem.' Zo sprak Karkotaka, gaf hem een eenvoudig hemd en verdween in het struikgewas.

Toen koning Nala uit het bos te voorschijn trad en weer in de bewoonde wereld kwam, kon niemand hem herkennen. Zijn gestalte was mis-

maakt, zijn gezicht onherkenbaar. Hij nam een andere naam aan en zo vermomd ging hij op weg naar koning Ritoeparna om hem zijn diensten aan te bieden. Want in de edele kunst een span paarden snel en zeker te mennen, was Nala een meester die zijns gelijke niet had. Daarom was de getalenkundige Ritoeparna erg verheugd dat hij deze onbekende als wagenmenner had gekregen. Nala voerde nu zijn heer menigmaal in snelle vaart door het land.

Intussen heerste in het land Vidarba grote vreugde over de terugkeer van de koningsdochter. Ook Damajanti was blij om weer bij haar kinderen te zijn. Maar haar vreugde werd getemperd zolang zij niets over haar gemaal wist. Het eerste verzoek dat zij dan ook aan haar koninklijke vader richtte, was: 'Stuur boden uit naar alle windstreken om de verdreven koning Nala te zoeken. Als herkenningsspreuk moeten zij overal waar zij komen de volgende woorden zeggen:

Speler, waar ben je heengegaan,
In leed, door een half kleed omvaan?

Dit verzoek willigde koning Bhima graag in. Nu gingen de boden op pad en zochten overal in steden en dorpen, in bossen en kluizenaarswoningen. Maar waar zij ook kwamen — niemand sloeg acht op de spreuk. Toen kwam een bode aan het hof van koning Ritoeparna. De spreuk werd door niemand herkend: noch door de schrandere eigenaar van de dobbelstenen, noch door iemand uit zijn gevolg. En de teleurgestelde bode was alweer op de terugweg, toen hem de wagenmenner van de koning achterna kwam, zeggend dat hij de spreuk wilde horen. Toen de bode haar had opgezegd, zuchtte hij: 'Zal zij het de verblinde ooit vergeven, dat hij haar eenzaam in het bos achterliet?'

Trouw bracht de bode deze woorden aan koningin Damajanti over. 'Dat kan alleen Nala zijn!', riep zij, 'al mag zijn vermomming hem nog zozeer hebben veranderd!'

Maar hoe moest zij het aanpakken om Nala zover te krijgen dat hij naar

het land van haar vader kwam? Toen verzoon Damajanti een list. Zij ging naar haar moeder en wendde voor dat het in haar was opgekomen dat zij een nieuwe echtgenoot wilde zoeken – en dat haar veel eraan gelegen was, bij deze uitverkiezing koning Ritoeparna te zien. Haar moeder was hooglijk verbaasd, maar Damajanti vertrouwde haar het plan toe: een bode zou naar het hof van Ritoeparna worden afgevaardigd met de volgende boodschap: Morgen zal er een groot feest worden gehouden in het land Vidarba, want prinses Damajanti is van plan een echtgenoot te kiezen. Als je op tijd verschijnt, zal het de prinses verheugen.

De bode werd weggestuurd en hij bracht de boodschap precies zo over als het hem was opgedragen. De koning voelde zich erg gevlaid en hij liet dadelijk zijn wagenmenner komen. 'Toon nu je kunnen', zei hij, 'morgen al moet ik in het land Vidarba zijn. Koningin Damajanti kiest zich daar een nieuwe echtgenoot.'

Bij het horen van deze woorden werd Nala smartelijk bewogen en in zijn hart vroeg hij zich af: is Damajanti mij ontrouw geworden? Hardop zei hij: 'En welke beloning denkt gij de wagenmenner te geven?' – 'Twee dobbelstenen die altijd vallen zoals je het je wenst, als je tenminste de geheime rekenkunst machtig bent', zei de koning.

Toen ging Nala de paarden inspannen. Mager en gespierd waren zij, niet mooi om te zien, maar sterk en vol uithoudingsvermogen. Ritoeparna, die het onderscheid tussen goede en slechte paarden niet kende, riep kwaad: 'Wat, drijf je de spot met mij, dat je deze magere paarden voor de wagen hebt gespannen?' Nala antwoordde daarop: 'Eén kruin op het voorhoofd, twee op de wangen, aan iedere zijde twee, twee op de borst en één op het kruis – gij die de kunst der getallen verstaat, o koning, moet deze tekens kunnen duiden.' – 'Je kunt de getallenkunst van mij cadeau krijgen, als je mij je paardenkennis maar geeft', beloofde de koning. 'Maar nu dringt de tijd, wij moeten ons haasten!'

Toen sprongen zij op de wagen en met gezwinde spoed ijlden zij heen. Door de snelle vaart verloor de koning zijn overkleed, maar vergeefs riep

hij de menner toe om halt te houden; terwijl hij sprak waren zij alweer drie kilometer verder. Nog was de zon niet ter kimme gedaald, toen zij met donderend geraas door de paleispoort van Vidarba kwamen gereden.

Hoewel Ritoeparna zich verwonderde dat hij geen voorbereidingen voor het feest zag, liet hij van zijn verbazing niets merken. Terwijl hij op passende wijze vriendelijk en gastvrij werd ontvangen, ging de wagenmenner naar de stal om de paarden te roskammen en ze van haver te voorzien. Toen hij zich onbespied waande, trok hij het wonderhemd van de slangenkoning aan en ging op de wagen zitten wachten. Want hij verkeerde nog in het ongewisse omtrent de echtgenotenverkiezing.

Maar Damajanti had haar kamenier naar de binnenplaats gestuurd om naar de wagenmenner uit te kijken. Toen zij nu in plaats van de wagenmenner de heerlijke verschijning van koning Nala zag, liep zij snel naar Damajanti en riep: 'O koningin, hij is het, dat kan geen bedrog zijn!' Damajanti slaakte een luide uitroep van vreugde, wierp de mantel die zij in het bos gedragen had om, en liet de wachtende op de binnenplaats weten dat hij onmiddellijk bij de echtgenotenverkiezing werd verwacht. Aan Nala's oor klonk op dat ogenblik een stem uit de lucht: 'Damajanti is je trouw gebleven, de schuldeloze, de reine!'

De liefvallige Damajanti sidderde, en ook het hart van koning Nala klopte erger dan toen hij door het vuur heendrong om de slangenkoning te bevrijden. Hij vermande zich echter en zei: 'Dat je echtgenoot zijn rijk verspeelde en trouweloos je in het bos achterliet, was de list van de boze Kali. Deze duistere geest beheerst hem nu niet meer.' Bij deze woorden begon er een bloemenregen neer te dalen op de beide zwaarbeproefde geliefden. Met open mond aanschouwde de hele hofhouding het wonder en allen begrepen welke echtgenoot de koningin zich nu wilde kiezen. Terwijl grote vreugde het kasteel vervulde, drukte koning Nala zijn echtgenote en zijn beide kinderen aan zijn hart. De goede koning Ritoeparna verheugde zich met hen en vond dat hij niet voor niets de lange rit

had gemaakt. 'Graag sta ik de edele koning Nala mijn dobbelstenen af', zei hij.

Na vier weken trok Nala uit om zijn verloren rijk weer terug te krijgen. Toen hij voor zijn broer stond, zei hij: 'De goden hebben mij weer rijkdom toebedeeld, zullen wij nog eens dobbelen?' Poesjkara verheugde zich heimelijk, want hij was er zeker van dat hij zou winnen. Pochend zette hij zich neer om te spelen — maar deze maal vielen de dobbelstenen keer na keer gunstig voor koning Nala, totdat Poesjkara helemaal overwonnen was. Maar Nala wilde geen kwaad met kwaad vergelden en gaf zijn broer alles wat deze vroeger bezat terug. 'Jij bent het niet geweest, het was Kali, de boze geest, die mij van mijn rijk heeft beroofd', zei hij.

Geroerd door deze edelmoedigheid zonk Poesjkara neer aan de voeten van koning Nala en zei met bewogen stem: 'Onvergankelijk moge je roem zijn en gezegend je huis! Jou en je echtgenote beloof ik voortaan eeuwige trouw.'

Hij hield zich aan zijn woord en de goden vervulden zijn wens.